

Predikan i Kyrkhults kyrka 2012 av Tobias Bäckström

Sexagesima.

"Det levande ordet"

Jes 55:8-11

1 Kor 1:18-25

Luk 8:4-15

Ps: 406, 66, 65, 89

Varför berättar Jesus liknelser? Ja, spontant så tänker vi väl att det är ett pedagogiskt hjälpmedel, ett sätt att underlätta för människor att förstå. Precis som vi tar till bilder och anekdoter för att belysa en sak på mer än ett sätt. Ska man vara riktigt duktig så har man också en powerpoint-presentation för att verkligen underlätta inlärandet.

För Jesus vill väl ändå att folk ska förstå vad han säger, något annat vore väl konstigt. Fast i dagens evangelium så verkar det ju inte så. Han berättar en liknelse offentligt men säger inget om vad den betyder, det får bara lärjungarna veta. Och han säger ju rakt ut varför: de får Guds rikets hemligheter som liknelser: för att de *inte* ska förstå.

När Jesus berättar liknelser är det alltså inte för att komma med ett pedagogiskt hjälpmedel för att underlätta förståelsen, utan tvärtom: för att krångla till det! Han vill göra det extra besvärligt för människor att begripa vad han menar! Och en bra fråga är ju: varför gör han så?

Nu är det skillnad på liknelser och liknelser: alla har inte detta syfte. Och när det gäller grunderna i det som Jesus säger så säger han det i klara tydliga ord, och han säger det öppet och offentligt. Det finns ingen hemlig lära.

Men när det gäller fördjupningen så blir det lite annorlunda. Här kan Jesus ge människor något klurigt att tänka på istället för att bara leverera svaret i en lättillgänglig förpackning. Det ska inte vara för enkelt så att man fattar meningen direkt.

Och det kan finnas en poäng med det, ibland är inte svaret det viktigaste utan processen dit. Och många gånger får svaret större betydelse för mig om jag kommer på det själv. Och kommer jag inte på det, ja då jag kanske ännu inte är mogen för svaret. Jesus ger alltså tankenötter till människor för att de själva ska komma fram till vad det betyder just för dem.

Idag så ger Jesus oss en liknelse att fundera över. Vad kan detta betyda för mig och för dig? Var passar du in i berättelsen? En såningsman går ut och sår. Utsädet är Guds ord som når oss alla. Men det tas emot på olika sätt, beroende på vad vi är för en människotyp. Och Jesus räknar upp fyra olika typer.

Först har vi vägkantsmänniskorna. De som hör ordet men sen kommer djävulen och plockar bort det. Det vill säga: de är offer för yttre omständigheter. De saknar inte viljan och ambitionen att vara kristna och leva efter Guds ord. Men de vill vara andra till lags, de låter andra människor bestämma hur de ska leva sina liv.

En sjuksyster i Australien har under sitt yrkesverskamma liv lyssnat på många människor på deras dödsbädd och samlat i en bok det som de ångrar mest. Och det visar sig att det som människor mest ångrar är att de inte levde sina liv som de själva velat, utan istället levde det liv som andra förväntade sig att de skulle göra. Det finns många väggkantsmänniskor som anpassar sig efter vad andra tycker och tänker istället för att vandra den väg som Gud kallar dem till.

Så har vi berghällsmänniskorna. De som fort blir entusiastiska för något nytt, men så falnar det lika snabbt. De saknar uthållighet. Och så blir det snart något annat som fångar deras uppmärksamhet. Det handlar om människor där allt är bra, bara det är nytt. Men man är inte beredd att strida för något. Man kan entusiastiskt omfamna något nytt, men blir det obekvämt och man hamnar i snålblåsten så drar man sig kvickt ur.

Så har vi ogräsmänniskorna. Hos dem växer visserligen ordet, det är inte det som är felet. Men problemet är att allt annat tillåts växa samtidigt som till slut tar över och tränger undan det goda utsädet. Det andra är nöjen och rikedomar. Pengar och underhållning. Det som ska vara ett medel blir målet: större delen av livet ägnas åt förströelse. Det kanske är särskilt frestande i vår tid där allt kan göras till underhållning.

Men det är inte bara pengar och nöjen som kan var det där ogräset. Utan också bekymmer, vilket är extra sorgligt. Vi kan ha bekymmer med mycket, med våra barn, med våra föräldrar, med andra nära och kära. Och vi kan bekymra oss över vår ekonomi, över vårt arbete, över vår framtid. Det är ju inte av illvilja som vi bekymrar oss för andra, tvärtom. Men även detta kan bli något som tar över och tränger undan den goda växten.

Jag tänker här att det är viktigt att skilja på omsorger och bekymmer. Omsorg om andra kan man ha utan att det blir till ett bekymmer som förföljer mig hela dagen. Tvärtom så kan omsorgen bli en gudstjänst som för oss närmare Gud.

Vilken av dessa typer är du? Det kanske varierar vid olika tillfällen. Men det viktigaste är hur vi gör för att bli den goda jordens människor. Ja hur gör vi när vi sår i våra rabatter? Vi börjar med att bereda marken. Allt ogräs ska bort, jorden ska luckras upp så att den blir mjuk och kan ta emot sådden.

För att bli den goda jordens människor så behöver väggkantsmänniskorna se till att inte av rädsla låta människor styra över deras liv, utan söka Guds vilja. För berghällsmänniskorna handlar det om att öva sig i uthållighet. Att inte ge upp bara för att något inte omedelbart ger resultat. Också ogräsmänniskorna: där handlar det om att identifiera sådant i ens liv som hotar att ta över och kväva allt annat. Det kan handla som pengar och saker på fritiden men också bekymmer om nära och kära.

Men vi ska inte glömma såningsmannen själv. Lagg märke till att han inte bara sår sitt utsäde i den goda jorden. Han är lika generös mot alla, även där man, mänskligt sett, inte skulle förvänta sig någon skörd. Han ger inte upp utan fortsätter att så, och han arbetar med oss och vår inre jord tills det kan bära frukt. Ofta arbetar han med oss på ett sätt som vi inte alltid märker eller förstår. Fortsätt alltså att ta emot Guds ord, både hemma och i kyrkan, då kommer det också att bära frukt även om det inte alltid är vi själva som märker detta.